

۲۰۱۷/۱۰/۱۷

نجیب داوری

نامه سر گشاده به وزیر مالیه و رئیس دافغانستان بانک

اندر باب فرسوده شدن زود هنگام بانکوت های افغانی راه حل و مسایل اطراف آن

نامه به هر دو مقام محترم، بخاطر اینکه نزدیک به دو سال قبل نامه یی داشتم عنوانی وزیر اطلاعات و فرهنگ جهت نجات پارچه های موسیقی آرشیف رادیو افغانستان از پوسیده گی و نابودی. درست یکروز بعد از آنلاین نامه مذکور در پورتال افغان – جرمن آنلاین، امر وقت دفتر وزیر اطلاعات و فرهنگ جناب هارون حکیمی بجواب پرداخته و نوشتند که وزارت اطلاعات و فرهنگ در زمینه مسؤولیتی نداشته - کار حفظ و نگهداشت پارچه های تاریخی موسیقی کشور از وظایف این وزارت نبوده و مسؤولیت آن بدوش ریاست رادیو افغانستان میباشد، که یک ریاست مستقل است. اما جناب هارون حکیمی در نامه شان خوانندگان پورتال افغان – جرمن را مطمئن نساختند که منحصت وظیفه ملی آیا موضوع را تلفونی یا از هر طریق ممکن دیگر به اطلاع جناب رئیس رادیو افغانستان رسانیده اند یا خیر؟ زیرا طی دو سال گذشته هیچگونه اجرأتی در زمینه از سوی رئیس رادیو افغانستان یا شاعر معروف زرین انخوور صورت نگرفته است. شاید هم مصروفیت کاری جناب انخوور آنقدر زیاد باشد که ایشان نتوانند حد اقل هفته یکبار عناوی مطالب آنلاین شده در سایت یا پورتال ملی افغان – جرمن را مرور کنند.

اما مسایل مربوط به بانکوت های افغانی

در حال حاضر مشکل عمده به ارتباط بانکوت های افغانی کهنه شدن یا پوسیده گی زوتر از وقت بانکوت های مذکور میباشد و از چندین سال بدینسو روی این مسئله در رسانه های افغانی گاهگاهی بحث صورت میگردد. واقعیت هم اینست سیر استهلاک بانکوت های جاری افغانی بسیار سریع و زود هنگام میباشد؛ تا جائیکه وضعیت تعدادی کثیری از بانکوت های در حال چلند واقعاً هم افتضاح است. به اساس معلومات رسانه ها از سال ۲۰۰۴ تا کنون سالانه حدود پنج میلیارد افغانی بانکوت نسبت پوسیده گی بیش از حد از چلند خارج و حریق شده است یعنی مجموعاً بیشتر از شصت میلیارد افغانی معادل حدود یک میلیارد دالر. هرچند بصورت عموم بعضی از مسؤولین دافغانستان بانک و وزارت مالیه مردم را در امر فرسوده شدن زود هنگام بانکوتها مسؤول میدانند، که حرفیست نادرست و گونه یی رفع مسؤولیت؛ ولی واقعیت اینست که در ساخت بانکوت های جاری افغانی از کاغذی با نوعیت و کیفیت خیلی پائین استفاده بعمل آمده است. در حالیکه مردم در چند دهه قبل نیز با همین روش از بانکوت ها استفاده می نمودند، چرا بانکوت های آزمان زودتر از موعد معین فرسوده و غیر قابل استفاده نمیشد؟ نتیجه اینکه بانکوت های جاری برخلاف کاغذ خوب و کیفیت بالای بانکوت های زمان محمد ظاهرشاه، شهید سردار محمد داوود خان و حکومت چپی ها، از کاغذی با کیفیت پائین ساخته شده است. در این مورد باید صادقانه اعتراف کرد که بانکوت های چاپ شده کودتاچیان هفت ثوری با آنکه در روسیه و بدون پشتوانه به چاپ میرسید ولی از کیفیت بالا در نوع کاغذ برخوردار بود. همزمان با اینکه در چاپ بانکوت های جاری از کاغذ با کیفیت خیلی پائین استفاده میشود، در حصه سکیوریتی بانکوت های جاری نیز کمی ها و کاستهای وجود دارد، و از کجا معلوم که طی این مدت محافل مغرض کشورهای پاکستان و ایران در سؤ استفاده از پائین بودن نوعیت کاغذ و سکیوریتی بانکوت های افغانی بارها دست به ساخت بانکوت های تقلبی افغانی زده باشند، تا ضربه بیشتر به پیکر اقتصاد افغانستان وارد کنند. از سوی هم مدتی میشود که صرافان بنا به هدایت دافغانستان بانک از قبول هرگونه

د پائو شمیره: له ۱ تر ۳

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

پاڼه: دلیکنی دلیکنیزی بنی پازوالی د لیکوال په غاړه ده، هبله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په خیر و لولی

بانکنوت افغانی که با قلم خط شده باشد و یا هم بگونه دیگری صدمه دیده باشد خود داری میکنند؛ که متأسفانه این امر استفاده از کلدان پاکستانی را بجای پول افغانی در مناطق سرحدی کشور بخصوص در شهرهای جلال آباد، اسعد آباد، لغمان، خوست، گردیز و غیره تشدید و قمچین کرده است.

در حصه ساخت بانکنوت با کیفیت خوب، مقاومت و سکيورتي بالا کشور های کانادا و استراليا تنها دو کشور در جهان اند که بانکنوت های شانرا از نوعی پلاستیک با کیفیت و مقاومت فوق العاده بالا به چاپ رسانیده اند. مقاومت بانکنوت های کانادایی در حدی است که حتی با کش کردن هر دو دست پاره نمیشود. وهمینطور در برابر آب خیلی مقاوم است. به محترم وزیر مالیه و رئیس بانک پیشنهاد میگردد که در مورد با مقامات بانکی و مالی یکی از دو کشور مذکور در تماس شده و از تجربه آنها در امر چاپ بانکنوت های افغانی بهره جویند. اگر بانکنوت های افغانی در نوعیت پلاستیک بانکنوت های کانادا و یا هم استراليا به چاپ برسد، بصورت قطع بسیاری از مشکلات مردم و بانکها در امر فرسودن شدن قبل از وقت بانکنوتها حل و با وجود اعتراضات در امر به اصطلاح استفاده نادرست مردم از بانکنوتها، حد اقل دوام آنها کمتر از دوازده الی پانزده سال نخواهد بود. بدیهی است که در اینصورت از مصارف بیجا در امر چاپ مجدد بانکنوتها جلوگیری خواهد شد.

اما در پهلوی نوعیت کاغذ با کوالتي پائين بانکنوت افغانی و پول رایج در افغانستان یا افغانی مسایل دیگری نیز لاینحل است که باید به آن پرداخت از قبیل نام پول رایج کشور و ضرورت چاپ فوتو یا عکس شخصیت های ملی در بانکنوتها افغانی.

نام پول رایج کشور

در جهان فقط چهار کشور است که پول رایج آن به نام همان کشور مسمی است بولویا - بولویانو، افغانستان - افغانی، سیرالیون - لیون، لتوانی - لیتاس. در باره کرنسی یا پول رایج افغانستان (افغانی) باید گفت که پول رایج کشور از سوی شاه امان الله «نظر به عشقی که شخص شاه امان الله خان به نام افغان و افغانستان داشت» بنام افغانی مسمی شد که تا امروز مورد استفاده است. اما در پهلوی ارزش معنوی نام افغانی، این نام در کاربرد و دستور زبان بعضی از زبان های دنیا حتی در زبان دری گاهی تفاهم ایجاد میکند.

مثلاً در لینک ذیل <http://afghanpaper.com/nbody.php?id=۳۴۵۸۲>

خبری به ارتباط آتش زدن بانکنوت های افغانی را طور ذیل عنوان داده است « ۸۷۶ میلیون افغانی آتش زده شد» توجه کنید که خواننده بیگانه اگر نداند که واحد پول افغانستان - افغانی است گمراه شده و تصور خواهد کرد که ۸۷۶ میلیون انسان آتش زده شده است.

بنأ به خاطر رفع سؤتفاهم در چنین موارد، واحد پول افغانستان باید تغییر داده شود. نامهای پیشنهادی در زمینه آریایی، غزنوی، امانی، احمد شاهی و پول میباشد. البته بهترین نام به جای افغانی- پول را باید انتخاب کرد که نام و واحد شناخته شده در بازار تجارت و مبادله اسعار در منطقه میباشد و قبل از اینکه ارباب شؤنیست ایران متوجه قضیه شده و نام پول رایج کشور شانرا از ریال و تومان به پول تبدیل کنند، ما باید نام کرنسی کشور خود را بجای افغانی، پول- نامگذاری کنیم. هر چند حالا هم در محاسبات پولی- صد پول مساوی است به یک افغانی؛ ولی با در نظر داشت سطح تورم بالا بعد از دهه هشتاد میلادی پول از محاسبات حسابی بیرون شد. از سوی هم با آنکه واحد کرنسی افغانستان - افغانی قبول شده است. ولی نام مذکور فقط در مکاتیب معاملات رسمی و غیر رسمی حسابی و تجارتي مورد استفاده قرار دارد و بس؛ بقیه در معاملات روزمره بجای افغانی- از روپیه، پیسه و پول نام برده میشود. مثلاً میگویند که {چند روپیه داری} و یا {پیسه قرض فلانی را دادی} و یا هم {فلانی پول دار است}. بنأ تبدیل نام واحد کرنسی کشور از افغانی به پول، میتواند بمرور زمان کلمات پیسه و روپیه را که هر دو کلمه مذکور از کشور هندوستان وارد زبان و ادبیات معاملات حسابی کشور ما شده است، در خود ذایل سازد.

د پانوی شمیره: له ۲ تر ۳

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلېکنې د لېکنيزې ښې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په څير و لولئ

ضرورت فوتو یا عکس شخصیت های ملی

برای اولین بار عکس مرحوم اعلیحضرت محمد ظاهر شاه روی بانکنوت های افغانی چاپ شد، هر چند جای آن بود که مرحوم ظاهر شاه عکس های شاه امان الله و شهید محمد نادرخان را نیز در پهلوی عکس خودش مزین بانکنوت ها میساخت. که نساخت. بدنبال کودتای ننگین، خونین و شرم آور ۷ ثور ۱۳۵۷ بانکنوت های افغانی بدون عکس کدام رهبر یا قائد ملی به چاپ رفت، با آنکه ۷ ثوری ها بخاطر سقوط نصهت امانی زیاد گریبان پاره کردند و هرگامی هم ضمن محافل از شاه امان الله تجلیل بعمل آوردند، ولی هرگز جرئت نکردند که عکس شاه امان الله را بعنوان قائد ملی و محصل استقلال افغانستان در بانکنوت های تازه به چاپ رسیده جانشین بانکنوتهای بی عکس نمایند. به گفته منابع مطلع د افغانستان بانک در ماه اسد سال ۱۳۵۸ هجری شمسی تعداد زیادی بانکنوت مزین به عکس نورماد تره کی وارد بانک مذکور گردید، اما قبل از اینکه بانکنوت های مذکور وارد چلند یا بازار گردد، حفیظ الله امین- تره کی را از قدرت خلع و بعد هم به قتل رسانید ، و بانکنوت های مزین به عکس تره کی نیز به امر امین آتش زده شد.

در بعضی از کشور های جهان بانکنوت های مروج با عکس های تعدادی از شخصیت ملی آنکشور مزین و در تعدادی هم با عکس یک نفر. طور مثال بانکنوتهای دالر امریکایی با عکس های جارج واشنگتن، توماس جفرسون، ابراهم لنکین، الکساندر هملتون، آندریو جکسون، گرنت یولس و بنجامین فرانکلین مزین هستند اما بانکنوت های روپیه هندی با عکس مهندس کرمچند گاندی و بانکنوت های کددار پاکستانی با عکس محمد علی جناح مزین اند. در این اواخر در کشور کانادا بانکنوت های به چاپ رسیده که عکس یا فرتور چند شخصیت ملی روی یک بانکنوت جاسازی شده است.

بناً ضرور بنظر میرسد که در بانکنوت های کشور عکس های شخصیت های ملی و قهرمانان تاریخی کشورجاسازی شود. در صورت اجرای چنین طرح پورتريت یا عکس چهار شخصیت ملی و تاریخی کشور چون سلطان محمود غزنوی، احمد شاه بابای کبیر، شاه امان الله و شهید سردار محمد داوود خان از قبل باید مسجل باشد. به ارتباط بقیه شخصیت ها باید کمیسیون باصلاحیت وزارت مالیه و بانک ملی در مشوره با شخصیت های علمی پوهنخی تاریخ و ادبیات پوهنتون کابل و دیگر شخصیت های علمی و ملی تصمیم اتخاذ نمایند. هر چند این بحث در شرایط حاضر بادر نظر داشت بعضی فاکتها شاید درد سر ساز باشد. ولی توجه کنیم که موجودیت فوتوی شخصیت های ملی و تاریخ ساز کشور در بانکنوت ها خواهی نخواهی بالای استفاده کننده تاثیر روانی داشته و شاید کمتر افغان پیدا شود تا در مناطق سرحدی کشور بجای بانکنوتهای افغانی مزین به فوتو های احمد شاه بابای کبیر، شاه امان الله و شهید محمد داوود خان؛ کددار پاکستانی مزین به عکس مامد علی جناح را مورد استفاده قرار دهد.

از جانب دیگر مقامات دافغانستان بانک بار ها گفته اند که بخاطر بالا نگهداشت ارزش افغانی در برابر اسعار خارجی ماهانه به ارزش چهل ملیون دالر پول افغانی از بازار خریداری مینمایند- تا بدینطریق بتوانند ارزش افغانی را در برابر اسعار خارجی بالا نگهداشته تا مردم را از ضربات سقوط ارزش افغانی بدور نگهداشته باشند. اینکه مسئولین دافغانستان بخاطر گل روی مردم از کیسه خلیفه یا از جیب بیت المال ماهوار چهل ملیون دالر را به گونه غیر مستقیم برای مردم به مصرف میرسانند، خانه شان آباد. ولی مسولین مذکور باید توجه کنند که سالانه به ارزش تقریباً ۵۰۰ ملیون دالر را میتوان چندین فابریکه تولیدی وزیربنایی آباد کرد که با فروش تولیدات آن ارزش پول افغانستان نه بصورت مصنوعی بلکه بشکل حقیقی آن بالا برود.

د پانوی شمیره: له ۳ تر ۳

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولې. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلپیکنی د لیکنیزې ښې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ